

I. A hódító Róma építészete, kultúrája évszázadokig meghatározója volt a behódolt területeknek. Amikor i. sz. 46 körül a katonák egy széljárta, napos, dombos folyó völgyben létrehozta egy kis települést, maguk sem tudták, hogy szinte időtlen város alapjait építik. Gorsium századokig élt. Hol szétdőlvén, hol megléve, hol az új császár kívánságának megfelelően teljesen újjáépítve. Centrumában hét út keresztelte egymást, kereskedők, katonák, katonafeleségek éltek mindennapi életüket. Az "area sacra"-n Hadrianus nézte, mint fogadják áldozatát a kegyes istenek. A fórumon zajlott az élet. A polgárok beszélgettek az oszlopok alatt, és megmártották kezüket a két pompás díszkút vizében. A vízvezeték századokra építették, a közkutak évezredek mélye eltemette titkait a mának. A lakosság keveredett, kelta előkelők kaptak hűségük fejében latin feleséget és római polgárjogot a császártól. Aztán harc és dúlás következett, a szarmata pusztítás nyomán Septimius Severus uralkodása alatt tüntették el. A császár meglátogatta a Duna menti katonai táborokat: a gondosan helyreállított hadi útról tett egy kis kitérőt, megnézte Gorsiumot is. Gorsium virult és gazdagodott. Ebben az időben keleti hatásra bizáncihoz hasonló medaillonos képek születtek, sőt megörökítették a „dunai lovas istent”-t is. Aztán egy félelmetes eréjű barbár támadás napok alatt sepepte el a várost. Felgyújtották a gabonamagtárakat, kirabolták a sárokat, a kutak befulladások rájuk zúduló falak nyomásától, a fórumot kórákás jelezte.

Venus Eris almájával, bronzszobor

nek az útnak funkciója van. Amíg végigballag rajta a kíváncsi vándor, van ideje előkészíteni magát a látványra. Hatalmas napraforgótáblák hajlonganak a napra, szép testű lovak sétálnak a legelőn, vöröslő majorság vibrálhatja a zöld mezőhöz szokott szemet.

A III. század vége sokadszori megújulást jelentett. A város nevét Maximianus társuralkodó neve után Herculiának keresztelték. Új pénzeket vertek a két császár arcképével, nagy palotákat építettek. Műhelyekben égették az edényeket, kereskedtek, szívbosan dolgoztak és gyarapodtak. Szépen berendezett villák, paloták, lakóházak jelzik az anyagi biztonságot. Aztán jött a kereszténység. A római birodalom haldoklása Herculiát is érintette. Egyre kevesebben lakták, egyre inkább megszűnt forgalma. A kereszténység központja Alba Regiára terelődött. Királyi város, királyi pompával. Furcsa ellentét, a pogány várost megtalálva, szekerekkel hordták a római köveket a keresztény királyi bazilikájához. A körmenetet és a miséket azóta is időtlen arcú római férfiak és klasszikus vonású nők szemlélik. A kereszténység merevsége és a latin verőnyű ez egyszer összehűlt a hatalmas bazilika tömegében.

II. Bár Romer Flóris már 1866-ban említést tesz a Tác határában eltemetett városról, 1958-ig említésre méltó munka igazából nem történik. Akkor kezdődik az óriási mező feltárása. Hogy valójában mekkora volt Gorsium? Mintegy két négyzetkilométerre becsülik nagyságát. Rétegesen ásták.

Előttem a fórum a csonka díszkúttal, kis liget közepén vízi szörnnyel birkozó gyerek torzója. Kerámia vízvezetékcsövek futnak a lábam alatt. Magas kerekű kocsin ül a hajtó, az állatok egyszerre lépnek — márványba befagyva a pilanát. Levelek, ágak, indák, jelvények. Hatalmas villa

Tisztelettel üdvözlő:
dr. Perényi Imre,
a Budapesti Műszaki Egyetem rektora

alaprajza bontakozik ki előttem, a szobákat atulról fütőték, itt volt a jürdő, ott volt egy kis bolt. Ameddig ellát a szemem, emlékek, osziopok, oltártöredékek, a kis múzeumban lehetfinom Venus bronzból, lámpacska, fibulák, hajtűk, frizek, gyűrűk, edények, karkötők. Kengeteg munka eredménye. A szent hely szomszédságában frissen asótt munkagödör, mellette a csakány a kis lapátokkal. A feltárás folyamatosan, szakképzett munkárok viszonylag kevés van. A laikus nem ovatos, beletipor vagy beleszáll a valamibe. Itt hozzáértők dolgoznak.

III. A nemzetközi asótábor örökös aquincumi jelzője megszűnt. Ez évtől a gorsiumi ásatásokból veszik ki részüket a harmadéves építészek és a külföldi társegyetemek hallgatói. Az idén közösen forgatja az asót, sepregeti a cserepet a lengyel, nyugatnémet, finn, észt és magyar hallgató.

A tabort gyorsan és jól kellett megszervezni. Konrad Lacinak és helyettesének volt egygár forró pillanata. Az utolsó percekben intéződött el a szállás, a programok sorrendje, a kijárási megszervezése. A tábor ugyanis — nagy bánatukra — most nem a helyszínen van. Fehérvárról járnak ki, illetve hozzák-viszik őket mindennap. Az ebéd a helybéli vendéglőben: délben terített asztal várja a zetorról lezúduló sereget.

Otször öt méteres gödör a norma: van olyan észt csoport, ahol már a másodikat ássák. Eddigi zsákmányok: sok cserépedény, freskomaradványok, üvegedények, csontok, kések, szerszámok. Kettőn állandóan a restaurátorműhelyben segítenek.

A vendégek nagy része építész, de akad közöttük ötvös-, geológus-, sőt orvostanhallgató

Vízisten, díszkútdombormű

Város van a határban. Igen. Előtűnik az első hófehér sirmelék, aztán kitarulkozik egy kor.

Előttem a fórum a csonka díszkúttal, kis liget közepén vízi szörnnyel birkozó gyerek torzója. Kerámia vízvezetékcsövek futnak a lábam alatt. Magas kerekű kocsin ül a hajtó, az állatok egyszerre lépnek — márványba befagyva a pilanát. Levelek, ágak, indák, jelvények. Hatalmas villa

is. Nehéz volt hamar megértetni velük, hogy milyen jellegű figyelmet érdemel egy régészeti feltárási munka. A barátság mindig adódik. A Videoton klubstre hívta a táborlakókat, a város vezetői többször keresték meg őket: nincs-e valami problémájuk? A programok angol nyelven olvashatók a tábor hirdetőtábláján: voltak kirándulni Tihanyban, látták Kondor Béla kiállítását, volt táborüz és megfuttatták a szomszédos pusztán kedvükért a ménest. Az egyik vezető megígérte, ingyen lovagolhatnak a lovardában, amíg a munka tart. Mentek Balatonra, Szentendrére, Esztergomba és Kőszegre. Már megverték a helyi focisapátot, és sor került a hagyományos nemzetiségi estekre.

IV. A falubeliek boldogok: — Annyi csinos gyerek járklát mostanában Tácon — újságolták a buszmezőállásban —, mérnökök vagy miféléknek híják őket, itt ásnak a határban. Láttam már őket, kedvesem? — Láttam.

dr. László Radomir egyetemi tanár, tanszékvezető rektorhelyettes megbízatását az egyetem tanácsa 3 évre, 1976. június 30-ig meghosszabbította. Dr. Polinszky Károly miniszterhelyettes elvtárs a megbízatást jóváhagyta és nevezett tisztségében megerősítette.

Az egyetem tanácsának az illetékes kari tanácsi vélemények meghallgatásával tett javaslatára dr. Polinszky Károly miniszterhelyettes elvtárs további 3 évre, 1976. június 30-ig megbízta a vizsgázalkodási főiskolai kar igazgatói teendőinek ellátásával.

Az illetékes kari tanácsok 3 évi időtartamra, 1976. június 30-ig dékánhelyettesé megválasztották a következő oktatókat:

dr. Sárközy Ferenc egyetemi docent (épitőmérnöki kar);
dr. Farkas János egyetemi docent (gépészmérnöki kar);
dr. Kator Lajos egyetemi docent (gépészmérnöki kar);
dr. Varga László egyetemi docent (gépészmérnöki kar);
Neuwirth Gábor egyetemi docent (épitészmérnöki kar);
dr. Rusznák István egyetemi tanár (vegyszmérnöki kar);
dr. Meisel Tibor egyetemi docent (vegyszmérnöki kar);
dr. Bajza Lajos egyetemi docent (villamosmérnöki kar);
dr. Komarik József egyetemi docent (villamosmérnöki kar);
dr. Szabó Imre egyetemi docent (villamosmérnöki kar);
dr. Pásztor Endre egyetemi tanár (közlekedésmérnöki kar).

Nevezettek dékánhelyettesi tisztségükben megerősítettem.

Az egyetem tanácsa az illetékes kari tanácsok javaslatára a tanszékvezetői megbízást meghosszabbította, illetőleg 1973. július 1-i hatállyal tanszékvezetői, illetve osztályvezetői teendők ellátásával megbízta a következő oktatókat:

ÉPÍTŐMÉRNÖKI KAR
Dr. Halász Ottó egyetemi tanárt az acélszerkezetek tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Meisel János egyetemi tanárt az ásvány- és földtani tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Homoródi Lajos egyetemi tanárt a fotogrammetria tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Kézdi Árpád egyetemi tanárt a geotechnika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
Lux László egyetemi tanárt a magasépítési tanszék vezetésével 2 évre, 1975. június 30-ig;
dr. Nemesdy Ervin egyetemi tanárt az utépítési tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Bölskei Elemér egyetemi tanárt a vasbetonszerkezetek tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. V. Nagy Imre egyetemi tanárt a vizsgázalkodási tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;

GÉPESZMÉRNÖKI KAR
Dr. Heller László egyetemi tanárt a hőenergetika tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;

AZ EGYETEM HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI

23/1972-73. sz. egyetemi körlevél

I. Vezetői megbízások

dr. Lévai András egyetemi tanárt a hőerőművek tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Strommer Gyula egyetemi tanárt az ábrázoló geometria tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Szentmártony Tibor egyetemi docent az áramlástani tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Kalászi István egyetemi tanárt a gépgyártás-technológia tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Farkas Miklós egyetemi tanárt a gépészmérnöki matematika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Gillemot László egyetemi tanárt a mechanikai technológia tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Prohászka János egyetemi tanárt a villamosipari anyagtechnológia tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;

dr. Jederán Miklós egyetemi docent a textiltechnológia és könnyűipari tanszék vezetésével 2,5 évre, 1974. január 1-től 1976. június 30-ig;
dr. Szentgyörgyi Sándor egyetemi tanárt a vegyipari gépek és mezőgazdasági iparok tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Pápai László egyetemi tanárt a vizsgépek tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;

ÉPÍTÉSMEZMÉRNÖKI KAR
Vajda Zoltán egyetemi docent az építéskivitelezési tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Perényi Imre egyetemi tanárt a városépítési tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Szentgyörgyi Jenő egyetemi tanárt az ipari és mezőgazdasági épülettervezési tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Petrich Géza egyetemi tanárt az ábrázoló mértani tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Gábor László egyetemi tanárt az épületszerkezeti tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Gábor Lajos egyetemi tanárt a középület-tervezési tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
Arató János egyetemi docent a rajzi és formaismereti tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Reischl Antal egyetemi tanárt a lakóépület-tervezési tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Hajnóczy Gyula egyetemi docent az építészettörténeti és -elméleti intézet építészettörténeti osztályának vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;

VEGYÉSZMÉRNÖKI KAR
Dr. Porubszky Iván egyetemi docent az alkalmazott kémia tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Varsányi György egyetemi tanárt a fizikai kémia tanszék vezetésével, 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Szebényi Imre egyetemi docent a kémiai technológia tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Holló János egyetemi tanárt a mezőgazdasági kémia tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Lempert Károly egyetemi tanárt a szerves kémia

tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Tettamanti Károly egyetemi tanárt a vegyipari műveletek tanszék vezetésével 4 évre, 1977. június 30-ig.

VILLAMOSMÉRNÖKI KAR
Dr. Kovács István egyetemi tanárt az atomfizika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Csáki Frigyes egyetemi tanárt az automatizálási tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Frigyes Andor egyetemi tanárt a folyamatszabályozási tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Frey Tamás egyetemi tanárt a villamosmérnöki matematika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Pásztoriczky Lajos egyetemi docent a mikrohullámú híradástechnika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Schnell László egyetemi tanárt a műszer- és mérés-technika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Bosznay Ádám egyetemi tanárt a villamosmérnöki műszaki mechanika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Retter Gyula egyetemi tanárt a villamosgépek tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Gesztly P. Ottó egyetemi tanárt a villamosművek tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Horváth Tibor egyetemi docent a nagyfeszültségű technika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Valkó Iván Péter egyetemi tanárt az elektronika eszközei tanszék vezetésével 4 évre, 1977. június 30-ig.

KÖZLEKEDÉSMÉRNÖKI KAR
Dr. Kelemen Tibor egyetemi tanárt a közlekedésvillamosági és automatika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Szász Gábor egyetemi tanárt a matematika tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig;
dr. Turányi István egyetemi tanárt a közlekedésüzemi tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig;
dr. Zsáry Árpád egyetemi docent a gépelemek tanszék vezetésével 3 évre, 1976. június 30-ig.

KÖZPONTI OKTATÁSI EGYSÉGEK
Lochmayer György vezető testnevelő tanárt a testnevelési tanszék vezetésével 5 évre, 1978. június 30-ig.
Az egyetemi tanácstól kapott felhatalmazás alapján tanszékvezetői teendők ellátásával bíztam meg a következő oktatókat:
dr. Meisel János egyetemi tanárt az építőanyagok tanszék vezetésével — ideiglenes jelleggel — 1 évre, 1974. június 30-ig;
dr. Mátrai Lászlóné egyetemi tanárt a kísérleti fizika tanszék vezetésével további 1 évre, 1974. június 30-ig;
dr. Pungor Ernő egyetemi tanárt a vegyipari géptan tanszék vezetésével — ideiglenes jelleggel — 1 évre, 1974. június 30-ig;
dr. Kádás Kálmán egyetemi tanárt a közlekedés- és építőipari gazdaságtan tanszék vezetésével további 1 évre, 1974. június 30-ig.

II. Oktatói kinevezések

Ilku Pál miniszter elvtárs 1973. évi július 1-i hatállyal dr. Kerkapoly Endre egyetemi docent az építőmérnöki kar vasútépítési tanszékére; dr. Szabadváry Ferenc egye-

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

temi docent a vegyszmérnöki kar általános és analitikai kémia tanszékére;
dr. Nagy Lajos egyetemi

(Folytatás a 4. oldalon)